

„Mindenki tehetséges valamiben! – Olvass.el!”

HEVÉRNÉ KANYÓ ANDREA

kanyoandi@hever.hu

Kaposvári Általános Iskola és Gimnázium

Kulcsszavak: *olvasóvá nevelés, tehetség, online, kortárs gyermekirodalom, Olvass.el!*

Már pályakezdő pedagógusként is kerestem az utamat e témában. Fiatal tanítóként szembesültem azzal, hogy a gyerekek mennyire nehezen olvassák és értelmezik a klasszikusok egy részét. Délután a napköziben próbáltam segíteni tanítványaimnak a szövegek feldolgozásában és próbáltam sugallni a tapasztaltabb délelőtti tanítónak, hogy nem okoz örömet tanítványainknak a szövegválasztása. Ledönthetetlen falakba ütköztem és megfogadtam, hogyha én választhatok olvasmányt, MÁST keresek majd.

Szerencsésnek mondhatom magam, mert az első önálló osztályom tanítása Budapesthez kapcsolódik. Az a helyszín, az a 3 év, amit a fővárosban töltöttem, az indította el igazán az OLVASÓVÁ NEVELŐ munkámat. Olyan emberekkel ismerkedtem meg, dolgoztam együtt, kötöttem velük barátságot, melyek a mai napig is erős támogató közeget jelentenek számomra ebben a szép és izgalmas „munkában”.

Magyart tanító barátnőmmel együtt próbáltunk először versenybe rendezni a mindennapi gyakorlatunkat. Könyvkiadó tulajdonos ismerőseim támogattak jutalomkönyvekkel. Íróbarátnőm és kedves író társai eljöttek iskolámba és megmutatták, hogy aki ma kortárs író, az még él és nem is biztos, hogy öreg.¹ Kaposvárra már úgy kerültem tanítani, hogy tudtam mit szeretnék átadni tanítványaimnak, csak a formai keretek hiányoztak.

Hogyan juttassam el hozzájuk a könyvek szeretetét? Milyen formában tudjuk a kortárs gyerek-könyveket feldolgozni? Hogy fér ez a délutánba, majd a délelőtti munkámba bele? Lesznek segítőtőim? Befogadóak lesznek a gyerekek, a szülők?Tele voltam kétségekkel!

¹ Dr. Gombos Péter-Hevérné Kanyó Andrea-Kiss Gábor: *A netgeneráció olvasási attitűdje* [<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-netgeneracio-olvasasi-attitudje> – 2017. 08. 18.]

A gyakorló iskolába délutános munkakörbe kerültem. Napközis nevelőként felolvastam mai íróktól meséket, regényrészleteket a gyerekeknek és folyamatosan próbáltam a könyvtárban is ilyen típusú könyvek felé terelni őket. Osztályon belüli olvasási versenyt hirdettem, kerestük a legtöbbet olvasó diákot, szókinszbővítő versenyt és felolvasó versenyt szerveztem. Feladatokat készítettem nekik a Rosszcsont Petiből, a Geronimo/Tea Stiltonból. Illusztrálták Janikovszky Éva, Lázár Ervin műveit. Eljátszottunk Nógrádi Gábor Pete Pitéből jeleneteket és megvitattuk, hogy vajon Bradley miért az osztály réme. Folyamatosan azon munkálkodtam, hogy minél több gyereknek megmutassam, milyen jó az olvasás, mennyire sok izgalmas és értékes könyv van, melyeket mai alkotók írtak.

2005-ben, 9 év tanítás után elindítottam barátnőim segítségével az „*Olvassunk együtt!*” levelezős versenyt. Az olvasási vetélkedő papír alapú, levelezős versenyként indult. Először még csak Kaposvár néhány iskolája jelentkezett a „játékra”. Az évek során valamennyi kaposvári iskola képviseltette magát, volt, aki minden évben. Folyamatosan bővült a résztvevő csapatok száma, egyre gyakrabban a megyehatáron túlról is jelentkeztek diákok. Az egész éven át tartó program során három kortárs gyermekirodalmi alkotást kellett elolvasni és a kiküldött feladatlapok segítségével feldolgozni. Azok a csapatok, akik a legtöbb pontot gyűjtötték össze a tanév során, egy tanév végi döntőben mérhették össze tudásukat. A végső összecsapásra mindig egy „híres” ember került meghívásra, többször a könyvek írója, fordítója.

2011 januárjában átalakult a verseny, az addigi levelezős formát felváltotta az online vetélkedő, *Olvass.el!* néven. A Kaposvári Egyetem Egyetemi Könyvtár az országban egyedülálló módon, kifejezetten e verseny színhelyévé alakította át a Moodle e-learning rendszert. Az alapvetően felsőoktatási környezetbe szánt tanulási környezet leegyszerűsített változata minden ízében a célcsoport életkori sajátosságaihoz lett igazítva. A rendszer használatának legfontosabb haszna a vetélkedő adminisztrálásának jelentős egyszerűsítése, a gyerekek számára már könnyen kezelhető informatikai eszközök új célra történő hatékony használata, és a „lopva” tanítás/felkészítés a jövőre. A rendszert használó gyerekek már most jó alapokat szereznek az új tanulási formák elsajátítására.

A papíralapú versenyből a jól működő részeket megtartottuk és az új lehetőségeket, melyeket az online verzió nyújt, próbáltuk beépíteni. Például a versenyt lezáró döntő mind a 11 évben nagy sikert aratott, így azt eredeti formában meghagytuk. A döntő résztvevői általános iskola 4–5. osztályos tanulók. Miért pont ez a korosztály? Mert ők a „fordulóponton” vannak. Ők már „kinövik” az alsó tagozatot, de még nem felsősök. Ők most lépnek be a kiskamaszkorba, így ez az az idő, amikor még megfoghatók. Amikor még rávehetők arra, hogy merüljenek el az olvasás élményében, hogy merjék elengedni a fantáziájukat. Ők még nem tartják „cikinek” az olvasást, és számukra még követendő példa lehet az olvasó ember. *Ezt a korosztályt még biztosan olvasóvá lehet nevelni!* A versengés feladatai illeszkednek

életkori sajátosságaikhoz, elvégzésük örömet jelent számukra. Olyan feladatokkal dolgozunk, amelyek ismerősek lehetnek az iskolából, de van, aki először itt találkozik velük (titkosírás, betűdominó, puzzle, keresztrejtvény, történet folytatása, gyorstűzelő, apróhirdetés készítése stb. [Melléklet]).

A jól kiválasztott könyveknek, a megfelelő feladatoknak, az anyagi támogatásnak és a segítő médiának köszönhetően már évente 80-100 csapat jelentkezik a versenyre. Főleg Magyarországról, de egyre többen hallanak a határon túlon is róla és jelentkeznek. Volt már csapatunk Erdélyből, a Vajdaságból, a Felvidékről is.

A verseny eddigi adatait ha megnézem, akkor megfigyelhető, hogy több ezer ember, diák és felnőtt játszott már velem. Vendégünk volt több híres író (Pl. : Nógrádi Gábor, Bosnyák Viktória, Nyulász Péter), fordító (Tóth Tamás Boldizsár), könyvkiadó (Szávai Ilona), színész (Sarkadi Kiss János, Nyári Szilvia) . Állandó támogatónk a Magyar Olvasástársaság, folyamatosan biztosítja az informatikai hátteret és a döntő lebonyolításában segít a Kaposvári Egyetem Egyetemi Könyvtárának dolgozói. Köszönet jár érte!

A versenynek van saját oldala, <http://olvassel.ke.hu>, ahol a hírek² részben a média megjelenés olvasható. A galériában³ a döntő fotói, a gyerekek munkái nézhető meg. A vélemények⁴ rovatban írók, tanítók, tanárok, könyvtárosok méltatják a versenyt. A könyvajánló⁵ rész pedig a feldolgozásra szánt könyveket mutatja be.

A jövőben szeretném eljuttatni a versenyt Magyarország kevésbé frekvenciált részeire is, hiszen ott is sok kisdíák szeret olvasni. Egyre több határon túli kisgyerekekkel szeretnék együtt olvasni. Megismertetni azokkal a pedagógusokkal, könyvtárosokkal a magyar kortárs gyermekirodalmat, akik olyan területeken dolgoznak, ahol kisebbségben élnek magyar emberek. Nemes a cél, nagy a felelősség. Igyekszünk megfelelni a feladatnak!

Végezetül mindenkit szeretettel várunk a 2017/2018-as tanévben is az Olvass.el! versenyre!

Hiszen a verseny állandó mottója mindenkit elgondolkodtat:

„Aki nem olvas, annak üres marad a feje, üres marad a lelke.” (Csukás I.)⁶

² <http://olvassel.ke.hu/mod/page/view.php?id=7>

³ <http://lib.ke.hu/emimg/olvassel/>

⁴ <http://olvassel.ke.hu/mod/page/view.php?id=8>

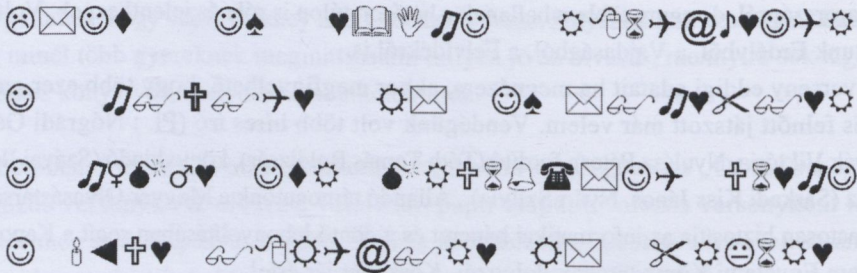
⁵ <http://olvassel.ke.hu/mod/page/view.php?id=9>

⁶ <http://nol.hu/archivum/archiv-399535-211407>

Melléklet

1. A titkosírásnak is van több fajtája, mi ilyeneket használunk.

A/ verzió: Fejtsétek meg a rejtvényt és írjátok oda ki mondta ezt és kiről!

Kód:

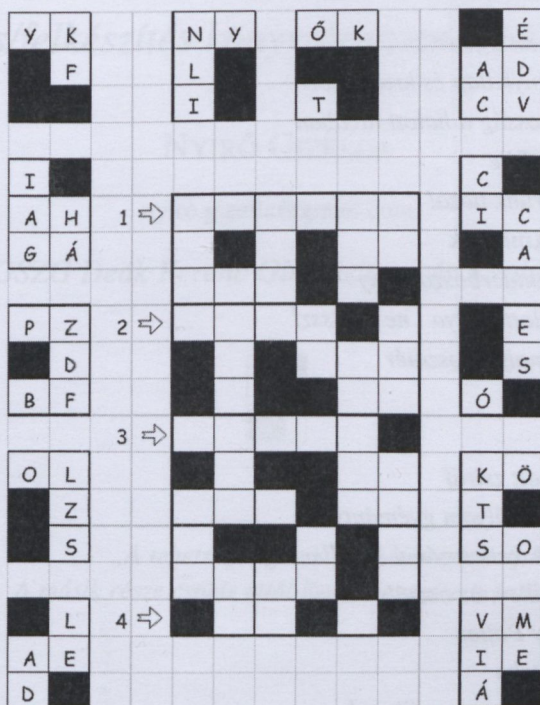
A = 😊 Á = 🕒 B = 😊 C = ☹️ D = 👉 E = 🌀 É = ⚙️ F = 😊 G = 🕒 H = ✂️
 I = ⚙️ Í = 🎵 J = 🎵 K = 💎 L = ✚ M = 🕯️ N = ➔ O = 📞 Ó = € Ö = ♀
 Ő = ♂ P = ◇ R = 🕒 S = ✉️ T = ♥️ U = 📖 Ú = ◀️ Ü = £ Ű = ♣️ Y = @
 V = 🔥 Z = ♠️

B/ verzió: Lóugrás

„Először a kijelölt (1x) négyzetről indulj el, és a lóugrás szabálya szerint haladva keresd meg az elrejtett első mondatot! / A lóugrás érintheti a sötét négyzetet is!”

Majd a második kijelölt helyről (2x), szintén a lóugrás szabálya szerint haladj! Végül a harmadik (3x) kijelölt négyzetből, ha elindulsz, megtalálhatod az utolsó mondatot. Ha a három mondat megvan, dönts el melyik írásjel, melyik mondathoz tartozik.”

1x	A		E	G	E		T	pont
	G	E	N	S	J	S	L	
	O	M	A	M	É	F		É
2x	T	B	S	T	É	E	R	
	Á	S	L	L	A		A	kérdő-jel
	O	Á	T	3xÉ	Ú	T		
	Á		C	N		S		pont

2. Másik nagy kedvencem a **Betűdominó:**

3. Volt, amikor **apróhirdetést** kellett készíteniük a gyerekeknek. Egy nyomozó testvérpár a következő módon hirdeti magát:

„Ellopták, eltűnt? Titok vagy rejtély? Ne legyen szomorúság! A gyémántnál is fényesebben szikrázik a megoldás. Hívd, keresd a Diamond nyomozóirodát!”

Egy másik:

„Ha Ön bizonyítékot, információt, biztonságot keres, jöjjön el hozzánk, mi megadjuk Önnek, amire vágyik. Forduljon hozzánk bizalommal! Irodánk több éves múltra tekint vissza. Nagy tapasztalattal rendelkező szakembereket alkalmazunk. Referencia kérhető a londoni rendőrkapitányságon.

Telefon: 06-42-515-515

E-mail: Timnick@freemail.gb”

Utolsóként:

„Híres nyomozó testvérpár munkát vállal! Kiderítünk bűntényt, eltűnést, rablást. Ha kell felrobbanunk, külföldön nyomozunk! Állatszeliidítőként is megálljuk a helyünket. A rendőrség ajánlásával: Tim és Nick Diamond, Camden Town, 1234.”

A feldolgozott könyvek listája a 11 év alatt

Csukás István: *Nyár a szigeten*
 Csukás István: *Keménykalap és krumpliorr*
 Csukás István: *Gyilkosság a halott utcában*
 Nógrádi Gábor: *Pete Pite*
 Nógrádi Gábor: *Gyerünk haza!*
 Nógrádi Gábor: *Mi Kinizsink*
 Bosnyák Viktória: *Tündérboszorkány*
 Bosnyák Viktória: *Klott Gatya , ne fárassz!*
 Bosnyák Viktória: *Analfa visszatér*
 Nyulász Péter: *Helka*
 Berg Judit: *Rumini*
 Dóka Péter: *Az ellopt zsiráf*
 Anthony Horowitz: *A Súlyom gyémántja*
 Anthony Horowitz: *A ketteszámú közellenség*
 Louise Sachar: *Brandley, az osztály réme*
 J. K. Rowling: *Harry Potter*
 R. J. Palacio: *Csodácska*
 Lois Lowry: *Számláld meg a csillagokat*
 Paula Fox: *Majomsziget*

Everybody is good at something!– Olvass.el!

The reading competition was once a correspondent competition originating from the desk of an enthusiastic teacher. In 2006, only a few schools from Kaposvár applied for the „game”. Thanks to the well-chosen books, the adequate tasks, the financial support and the media, nowadays there are 70-100 teams who compete against each other. The competition lasts throughout the whole school year. Within this period, three pieces of contemporary children’s literature have to be read and the relevant task sheets have to be completed. The teams who gain the most scores, can compete in the final at the end of the school year. At this final, the students can always meet a very famous person, usually the writer or translator of one of the books, who is invited to the event.

The competition changed a little bit in January 2011, when the correspondent competition was transformed into an online competition. The University Library of the Kaposvár University made the Moodle e-learning system available for the scene of our online competition...

In my presentation, I am going to introduce this competition which has been existing for 11 years so far.